

УДК: [342.951:339.543]:336.24.07

DOI: <https://doi.org/10.32366/2523-4269-2022-79-2-71-79>

Кадала Віталій Віталійович,
кандидат юридичних наук, доцент
(Донецький державний університет
внутрішніх справ, м. Кропивницький)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6868-9487>

Гузенко Олена Павлівна,
кандидат економічних наук, доцент
(Донецький державний університет
внутрішніх справ, м. Кривий Ріг)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4002-2629>

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЗАКОНОДАВЧИХ НОВАЦІЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: МИТНІ ОРГАНИ УКРАЇНИ

Статтю присвячено окремим аспектам законодавчих новацій, які стосуються роботи митних органів України, а саме роботи митниці та її регіональних підрозділів. Звернуто увагу на основні сегменти митної реформи та обґрунтовано доцільність її адаптації в умовах воєнного стану. Конкретизовано змістовність законодавчих ініціатив із позиції внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів щодо вдосконалення законодавства на період дії воєнного стану, а також з огляду на митні та податкові пільги як для експортерів, так і для імпортерів. Розкрито суть митних процедур, регламентованих Постановою Кабінету Міністрів України «Деякі питання здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, зокрема транспортних засобів, в умовах воєнного стану». Окреслено законодавчі вимоги щодо правил ввезення транспортних засобів на митну територію України в умовах воєнного стану, звернуто увагу на можливість вибору суб'єктами господарювання та громадянами способу митного оформлення та митного контролю вказаних транспортних засобів.

Ключові слова: митні органи; митниця, регіональна митниця; законодавчі новації; правовий документ; митна реформа; податкова реформа; законодавчий акт; митний платіж; митний кордон.

Постановка проблеми. Нині в Україні тривають повномасштабні воєнні дії, розпочаті російською федерацією (далі – рф). Загальний розвиток країни за всіма напрямками зазнав впливу чинників, викликаних воєнними діями. Одним із найбільш вразливих секторів країни став економічний. Падіння доходів із різних напрямів підприємницької діяльності, масове закриття підприємств, установ та організацій, котрі опинилися на окупованих територіях, порушення логістики ведення бізнесу – усе це призвело до скорочення грошових надходжень до бюджетів країни різного рівня. Наслідком таких подій на першому етапі війни став різкий стрибок

інфляційного навантаження на цінову складову продуктових і промислових товарів, почав зростати курс валют, що негативно вплинуло як на проведення експортних та імпорتنих операцій суб'єктами господарювання, так і призвело до зниження рівня доходів населення країни взагалі. Проте слід віддати належне законодавчому органу країни, який активізувався щодо розробки та впровадження різних правових ініціатив з метою підтримки економіки держави в умовах війни в Україні. Ідеться про законотворчі ініціативи в контексті податкових та митних реформ. Основною метою їх адаптації стало відновлення роботи суб'єктів господарювання різного виду та обсягу в умовах воєнного стану. Результат упровадження законодавчих ініціатив мав спричинити: зменшення податкового навантаження на малий та середній бізнес як мінімум на період дії воєнного стану; формування належної системи захисту національного ринку від правопорушень, які активізувалися в процесах перевезення продукції через митні кордони України, від випадків появи неякісних товарів чи послуг, які представлено в митних процедурах; призупинення невиправданих дій державних службовців, які в межах власних повноважень мають вплив на ефективність митного контролю та здатні знизити результативність фіскальної політики за умови нехтування працівниками своїх функціональних обов'язків. Безумовно, цей перелік не є вичерпним, проте саме завдяки прискореній адаптації податкових та митних реформ з'явилася можливість його мінімізувати, що є вкрай необхідним, особливо в умовах воєнних дій. Таке явище в окремих ланках економіки країни під час російської воєнної агресії проти України засвідчило важливість та сучасність обраного напрямку дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження питань правового регулювання діяльності митниці, її регіональних відділень, визначення, аналізу та оцінки достатнього рівня законодавчих положень для ефективності їх функціонування, шляхів удосконалення та нормативно-правового закріплення, аналізу міжнародного досвіду управління підрозділами регіональних митниць у своїх монографічних працях здійснювали такі науковці, як І. Г. Бережюк [1], О. П. Борисенко [2], К. О. Ващенко, П. В. Пашко, С. В. Онишко та ін. [3], О. П. Гребельник, С. В. Шевчук, О. Є. Сушкова та ін. [4], Н. А. Липовська [5], О. Г. Мельник, М. Є. Адамів, А. В. Годощук [6], Т. О. Проценко [7] та інші. Як свідчать дослідження, за понад 30 років незалежності України митна система зазнала значних змін та реформ. Питання правового регулювання, нормативно-законодавчого забезпечення управління митними органами, їх підрозділами завжди були актуальними не тільки в колі самих працівників митних органів, але й урядовців, міжнародних фінансових установ та організацій, а також вітчизняних учених. Численні наукові дискусії, доволі часті зміни в законодавчих регуляторах, що присвячені роботі регіональних митниць, постійний пошук новацій з метою вдосконалення і підвищення результативності та ефективності роботи підрозділів митної служби України вказали на те, що обрана тема дослідження не втратила своєї актуальності, хоч не є новою. Варто зазначити, що переважно увага вчених була зосереджена на різних аспектах законодавчого регулювання функціонування митної системи та управління нею, проте на сьогодні майже повністю відсутні публікації, які б висвітлювали питання діяльності митної служби України в умовах воєнного стану.

Формування цілей (постановка завдання). Метою статті є окреслення змісту законодавчих новацій, які стосуються правового регулювання роботи Державної митної служби України та її регіональних підрозділів в умовах воєнного стану, а також обґрунтування доцільності впровадження митної реформи та визначення переваг її впливу на роботу регіональних митниць у цілому.

Виклад основного матеріалу. На сьогодні в Україні відбуваються активні воєнні дії, які негативно вплинули на втрату як ресурсного, так і людського потенціалу. Наслідком зазначених подій стало зниження результативності роботи економічного сектору країни, відбулося падіння дохідної частини бюджетів різних рівнів, суттєво скоротилися податкові та митні надходження, практично зупинили роботу більшість сфер малого, середнього та великого бізнесу. На окупованих територіях зруйновано великі промислові об'єкти, осередки малого та середнього бізнесу, людські оселі, а головне – країна втратила та продовжує втрачати людський капітал. Усе зазначене призвело до значних порушень логістики в економічному секторі країни, котрий мав забезпечити повне покриття потреб соціально незахищеного прошарку населення країни. Тому на законодавчому рівні було прийнято рішення активізувати розробку та впровадження низки економічних реформ, здатних покращити та відновити роботу підприємницького сектору країни. Серед економічних реформ пріоритетну роль було відведено податковій та митній реформам.

У нашому дослідженні увагу буде зосереджено на змінах, котрі стосуються роботи митних органів України. Мова піде про прийнятий новий пакет податкових і митних реформ, які визначені законами України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства на період дії воєнного стану» від 24.03.2022 № 2142-IX [8], «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо адміністрування окремих податків у період воєнного, надзвичайного стану» від 01.04.2022 № 2173-IX [9].

Згідно із Законом України від 24.03.2022 № 2142-IX [8] законодавець передбачив внесення змін до Митного кодексу України:

– по-перше, відбулося впорядкування деяких організаційних питань, зокрема щодо передання повноважень митного органу, який не може здійснювати митні оформлення через воєнні дії, іншим митним органам, у тому числі без пред'явлення таких товарів цим митним органам, за координації Державної митної служби України;

– по-друге, було встановлено, що плата за виконання митних формальностей митними органами поза місцем розташування митних органів або поза їх робочим часом не справляється;

– по-третє, розширено повноваження Кабінету міністрів України (далі – КМУ) щодо встановлення категорій товарів, стосовно яких митний орган не здійснює заходів зі сприяння захисту прав інтелектуальної власності, а також випадків, у яких заборони та обмеження, встановлені ст. 196 та 197 Митного кодексу України [10], не застосовуються. У цьому разі йдеться про категорії товарів, переміщення яких заборонене або обмежене;

– по-четверте, розкрито особливості здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, які підлягають державному експортному контролю. Безперечним є той факт, що йдеться про товари, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та товари, щодо яких КМУ встановлено квоти на 2022 рік відповідно до Постанови КМУ від 29.12.2021 р. № 1424 [11], зокрема тимчасово заборонено експортувати овес, просо, гречку, цукор, сіль, жито, мінеральні добрива тощо.

У цьому контексті доречно згадати Постанову КМУ від 09.04.2022 р. № 426 [12], у якій законодавець через військову агресію рф щодо України та відповідно до частини одинадцятої статті 29 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» [13] ухвалив заборонити ввезення на митну територію України в митному режимі імпорту товарів з рф.

У цілому законодавець передбачив митні та податкові пільги як для експортерів, так і для імпортерів (табл. 1).

Таблиця 1

Законодавчі ініціативи митного та податкового блоків для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності

Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності (далі – ЗЕД)	Зміст законодавчих ініціатив митного блоку
Експортери	Для платників, які здійснювали операції з вивезення пального за межі митної території України, не підлягає бюджетному відшкодуванню сума від'ємного значення з податком на додану вартість (далі – ПДВ), визначеного за відповідний звітний період, до розрахунку якої включено суми податкового зобов'язання за операціями, що оподатковують ПДВ за ставкою в розмірі 7 % для пального. Ці суми зараховуватимуть до податкового кредиту наступного періоду (абзац другий п. 82 підрозділу 2 розділу XX Податкового кодексу України)
Імпортери	З 1 квітня звільняються від ПДВ операції із ввезення товарів суб'єктами господарювання, які зареєстровані платниками єдиного податку 1–3 груп, крім тих, що обрали 3 % ставку єдиного податку. Звільнення не стосується товарів, які мають походження з країни-агресора або які ввозять з території такої держави чи з окупованої території України
	З 1 квітня звільняються від оподаткування ввезним митом товари, що ввозять підприємства для вільного обігу, за винятком спирту етилового та інших спиртових дистилатів, алкогольних напоїв, пива (крім квасу «живого» бродіння), тютюнових виробів, тютюну, промислових заміників тютюну, рідин, що використовуються в електронних сигаретах
	Для товарів за переліком Кабміну дозволяється пропуск через митний кордон та/або випуск без обов'язку подавати дозвільні документи, потрібні під час імпорту (санітарні, екологічні та інші). Але це не означає звільнення цих товарів від установлених законодавством заборон чи обмежень
	Плату за виконання митних формальностей митними органами поза місцем розташування митних органів або поза робочим часом не стягуватимуть
	Товари, які за своїми характеристиками та фізико-хімічними властивостями можуть належати до культурних цінностей, наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, радіоелектронних засобів, заборонених до ввезення, товари військового призначення чи товари подвійного використання, небезпечні відходи пропускатимуть через митний кордон України на підставі заяви декларанта про незастосування до таких товарів заборон та обмежень

* Складено, узагальнено авторами на основі законодавчих актів [8; 9].

На основі проведеного аналізу головних змін, які регламентовано податковою та митною реформами у 2022 році, стає зрозуміло, що законодавчі ініціативи дадуть можливість покращити процес проведення підприємницької діяльності експортерами та імпортерами в умовах воєнної агресії РФ проти України. Крім того, такий правовий підхід до діяльності суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності матиме також позитивний вплив на загальний стан економіки в країні.

Ураховуючи предмет дослідження, заслуговує також на увагу Постанова КМУ «Деякі питання здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, зокрема транспортних засобів, в умовах воєнного стану» (далі – Постанова) [14]. Зазначеною Постановою законодавець закріплює вимоги щодо правил ввезення транспортних засобів на митну територію України. При цьому пропонується два способи митного оформлення та митного контролю транспортних засобів, які ввозяться на територію України, в умовах воєнного стану. Під час розробки цієї Постанови законодавець урахував положення Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64 «Про введення воєнного стану в Україні» [15]. До того ж передбачено можливість ввезення на митну територію України транспортних засобів суб'єктами господарювання та громадянами спрощеним і стандартним способами. Зауважено, що одночасне використання двох способів одним суб'єктом господарювання або громадянином не допускається. Крім того, звернуто увагу на той факт, що «спрощений спосіб не може застосовуватися суб'єктами господарювання, що здійснюють ввезення на митну територію України спирту етилового та інших спиртових дистилатів, алкогольних напоїв, пива (крім квасу «живого» бродіння), тютюнових виробів, тютюну, промислових замінників тютюну, сигарет, цигарок, сигарил та рідин, що використовуються в електронних сигаретах».

Змістовність законодавчого порядку застосування одного з двох способів митного оформлення та митного контролю транспортних засобів, котрі ввозяться на митну територію України, розкрито в таблиці 2.

Таблиця 2

Законодавчі ініціативи в контексті способів увезення на митну територію України транспортних засобів в умовах воєнного стану

Вид способу ввезення транспортного засобу на територію України	Законодавчі положення щодо адаптації способу ввезення на митну територію в Україну транспортного засобу суб'єктами господарювання та громадянами
Спрощений спосіб	Передбачає, що митний контроль та митне оформлення товарів, зокрема транспортних засобів, які ввозяться на митну територію України через пункти пропуску через державний кордон України, відкриті для морського, автомобільного та залізничного сполучення, здійснюється без справляння митних платежів, у тому числі податку на додану вартість, акцизного податку, ввізного мита, шляхом подання декларантом митному органу попередньої митної декларації без проведення митного огляду, без застосування фітосанітарного контролю, заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності (крім державного експортного контролю) безпосередньо в пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний та митний кордон України
Стандартний спосіб	Передбачає, що митний контроль і митне оформлення товарів, зокрема транспортних засобів, здійснюються у повному обсязі відповідно до вимог Митного кодексу України, а оподаткування ввезених товарів, у тому числі акцизним податком та податком на додану вартість, здійснюється на загальних підставах, установлених Податковим кодексом України

* Складено та узагальнено авторами на основі законодавчого акта [14].

Зазначимо, що на сьогодні впровадження ключових положень митної та податкової реформ обумовлює певні коригування в логістиці діяльності митних та податкових органів, зміну функціональних обов'язків службовців, розробку напрямів зміцнення їх роботи, водночас потребує втручання система митного контролю, пост-аудиту та податкового контролю. Крім того, виникає необхідність у проведенні оцінки та аналізу запропонованих змін щодо доцільності їх адаптації взагалі. Маємо на увазі дослідження впливу законодавчих ініціатив на загальний управлінський цикл як митними, так і податковими органами та їх осередками.

Висновки. Дослідження інформаційного правового ресурсу щодо законодавчих ініціатив у контексті митної та податкової реформ надає змогу зробити низку висновків. По-перше, в умовах воєнних дій у країні саме економічний сектор є гарантом потоку грошових надходжень до бюджету держави. Проте в умовах воєнних дій така можливість практично нівелюється. По-друге, одним з ефективних рішень указаної проблеми є законодавчі ініціативи у сфері зміни управлінських систем у роботі основних елементів економіки. По-третє, ключовим пріоритетом стає дієвість податкових та митних органів країни, котрі синтезують контроль за надходженнями до бюджету. По-четверте, серед них особливої уваги заслуговує робота саме митних органів, котрі забезпечують проведення митних процедур учасників зовнішньоекономічної діяльності. По-п'яте, нині в Україні зазначене питання частково вирішено шляхом розробки, затвердження та адаптації законодавчих ініціатив, які регламентовано законодавчими регуляторами, а саме законами України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства на період дії воєнного стану» від 24.03.2022 № 2142-IX та «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо адміністрування окремих податків у період воєнного, надзвичайного стану» від 01.04.2022 № 2173-IX.

Перспективами подальших розвідок є комплексне вивчення наслідків адаптації митної реформи в умовах воєнного стану з метою встановлення позитивних та негативних чинників впливу на діяльність митних органів в Україні та економіки в цілому.

Список використаних джерел

1. Бережнюк І. Г. Митне регулювання в Україні: національні та міжнародні аспекти : монографія. Дніпропетровськ : Академія митної служби України, 2009. 543 с.
2. Борисенко О. П. Зовнішньоекономічна політика держави: концепція, стратегія, механізми реалізації : монографія. Донецьк : Юго-Восток, 2012. 404 с.
3. Модернізація податкової та митної політики в інституціональному забезпеченні розвитку економіки України : монографія / К. О. Ващенко, П. В. Пашко, С. В. Онишко та ін.; за наук. ред. д. е. н., проф. П. В. Пашка, д. е. н., проф. С. В. Онишко. Ірпінь : Університет ДФС України, 2020. 518 с.
4. Розвиток митної політики України в контексті реалізації економічної функції держави : монографія / О. П. Гребельник, П. В. Пашко, С. В. Шевчук, О. Є. Сушкова та ін.; за ред. д. е. н., проф. О. П. Гребельника. Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. 266 с.
5. Липовська Н. А. Управління інституціалізацією Державної митної служби України : монографія. Д. : Акад. мит. служби України, 2006. 232 с.
6. Мельник О. Г., Адамів М. Є., Тодощук А. В. Реформування митної системи України в умовах європейської інтеграції: монографія. Львів: Міські інформаційні системи, 2018. 215 с.
7. Проценко Т. О. Правове забезпечення адміністрування податків та митних платежів : монографія. Ірпінь : Нац. акад. ДПС України, 2006. 586 с.

8. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства на період дії воєнного стану : Закон України від 24.03.2022 № 2142-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2142-20> (дата звернення: 11.04.2022).

9. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо адміністрування окремих податків у період воєнного, надзвичайного стану : Закон України від 01.04.2022 № 2173-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2173-20> (дата звернення: 11.04.2022).

10. Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (дата звернення: 11.04.2022).

11. Про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2022 рік : Постанова КМУ від 29.12.2021 № 1424. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1424-2021-п> (дата звернення: 11.04.2022).

12. Про застосування заборони ввезення товарів з Російської Федерації : Постанова КМУ від 09.04.2022 № 426. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/426-2022-п> (дата звернення: 16.04.2022).

13. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16.04.91 № 960-XII. URL: <https://buhgalter911.com/uk/normativna-ya-baza/proekty/pro-zovnishnyoekonomichnu-diyalynisty.html> (дата звернення: 16.04.2022).

14. Деякі питання здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, зокрема транспортних засобів, в умовах воєнного стану : Постанова Кабінету Міністрів України від 20.03.2022 № 330. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/330-2022-п> (дата звернення: 16.04.2022).

15. Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022> (дата звернення: 11.04.2022).

References

1. Berezhiuk, I. H. (2009). *Mytne rehuliuвання v Ukraini: natsionalni ta mizhnarodni aspekty : monohrafiia* [Customs regulation in Ukraine: national and international aspects : monograph]. Dnipropetrovsk : Akademiia mytnoi sluzhby Ukrainy. 543 s. [in Ukrainian].

2. Borysenko, O. P. (2012). *Zovnishnoekonomichna polityka derzhavy: kontseptsiia, stratehiia, mekhanizmy realizatsii : monohrafiia* [Foreign economic policy of the state: concept, strategy, implementation mechanisms : monograph]. Donetsk : Yuho-Vostok. 404 s. [in Ukrainian].

3. *Modernizatsiia podatkovoi ta mytnoi polityky v instytutsionalnomu zabezpechenni rozvytku ekonomiky Ukrainy : monohrafiia* [Modernization of tax and customs policy in the institutional support of economic development of Ukraine : a monograph] / K. O. Vashchenko, P. V. Pashko, S. V. Onyshko ta in.; za nauk. red. d. e. n., prof. P. V. Pashka, d. e. n., prof. S. V. Onyshko. Irpin : Universytet DFS Ukrainy, 2020. 518 s. [in Ukrainian].

4. *Rozvytok mytnoi polityky Ukrainy v konteksti realizatsii ekonomichnoi funktsii derzhavy : monohrafiia* [Development of customs policy of Ukraine in the context of realization of economic function of the state : monograph] / O. P. Hrebelyuk, P. V. Pashko, S. V. Shevchuk, O. Ie. Sushkova ta in.; za red. d. e. n., prof. O. P. Hrebelyuka. Irpin : Universytet DFS Ukrainy, 2021. 266 s. [in Ukrainian].

5. Lypovska, N. A. (2006). *Upravlinnia instytutsializatsiieiu Derzhavnoi mytnoi sluzhby Ukrainy : monohrafiia* [Management of institutionalization of the State Customs Service of Ukraine : monograph]. D. : Akad. myt. sluzhby Ukrainy. 232 s. [in Ukrainian].

6. Melnyk, O. H., Adamiv, M. Ye., Todoshchuk, A. V. (2018). *Reformuvannya mytnoi systemy Ukrainy v umovakh yevropeiskoi intehratsii : monohrafiia* [Reforming the customs system of Ukraine in the context of European integration : a monograph]. Lviv : Miski informatsiini systemy. 215 s. [in Ukrainian].

7. Protsenko, T. O. (2006). *Pravove zabezpechennia administruvannya podatktiv ta mytnykh platezhiv : monohrafiia* [Legal support of administration of taxes and customs payments : monograph]. Irpin : Nats. akad. DPS Ukrainy. 586 s. [in Ukrainian].

8. *Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta inshykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo vdoskonalennia zakonodavstva na period dii voiennoho stanu : Zakon Ukrainy vid 24.03.2022 № 2142-9* [On Amendments to the Tax Code of Ukraine and Other Legislative Acts of Ukraine Concerning the Improvement of Legislation for the Period of Martial Law : Law of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2142-20> (дата звернення: 11.04.2022) [in Ukrainian].

9. Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta inshykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo administruvannya okremykh podatkov u period voiennoho, nadzvychnoho stanu : Zakon Ukrainy vid 01.04.2022 № 2173-9 [On Amendments to the Tax Code of Ukraine and Other Legislative Acts of Ukraine Concerning the Administration of Certain Taxes in the Period of Martial Law, State of Emergency : Law of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2173-20> (data zvernennia: 11.04.2022) [in Ukrainian].

10. Mytnyi kodeks Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 13.03.2012 № 4495-6 [Customs Code of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (data zvernennia: 11.04.2022) [in Ukrainian].

11. Pro zatverdzhennia perelikiv tovariv, eksport ta import yakykh pidliahaie litsenzuvanniu, ta kvot na 2022 rik : Postanova KMU vid 29.12.2021 № 1424 [On approval of lists of goods, export and import of which are subject to licensing, and quotas for 2022]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1424-2021-p> (data zvernennia: 11.04.2022) [in Ukrainian].

12. Pro zastosuvannia zaborony vvezennia tovariv z Rosiiskoi Federatsii : Postanova KMU vid 09.04.2022 № 426 [On the application of the ban on imports of goods from the Russian Federation]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/426-2022-p> (data zvernennia: 16.04.2022) [in Ukrainian].

13. Pro zovnishnoekonomichnu diialnist : Zakon Ukrainy vid 16.04.91 N 960-12 [On foreign economic activity : Law of Ukraine]. URL: <https://buhgalter911.com/uk/normativnaya-baza/proekty/prozovnishnyoekonomichnu-diyalynisty.html> (data zvernennia: 16.04.2022) [in Ukrainian].

14. Deiaki pytannia zdiisnennia mytnoho kontroliu ta mytnoho oformlennia tovariv, zokrema transportnykh zasobiv, v umovakh voiennoho stanu : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 20.03.2022 № 330 [Some issues of customs control and customs clearance of goods, including vehicles, in martial law]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/330-2022-p> (data zvernennia: 16.04.2022) [in Ukrainian].

15. Pro vvedennia voiennoho stanu v Ukraini : Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 24.02.2022 № 64/2022 [On the imposition of martial law in Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022> (data zvernennia: 11.04.2022) [in Ukrainian].

Kadala Vitaliy,

PhD of Law, Associate Professor

(Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6868-9487>

Guzenko Olena,

PhD of Economy, Associate Professor

(Donetsk State University of Internal Affairs, Kryvyi Rih)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4002-2629>

CERTAIN ASPECTS OF LEGISLATIVE INNOVATION IN THE CONDITIONS OF MARTIAL LAW: CUSTOMS AUTHORITIES OF UKRAINE

The article is devoted to certain aspects of legislative innovations that affect the work of the customs authorities of Ukraine, namely the work of customs and its regional units. Ukraine is currently undergoing a full-scale military operation unleashed by Russia. The overall development of the country in all areas has been affected by the challenges that echo military action. One of the most painful, vulnerable sectors of the country has become the economy. Falling incomes from various areas of business, mass closures of enterprises, institutions and organizations located in the occupied territories, disruption of the logistics of doing business has led to a reduction in cash inflows to the budgets of various levels. As a result of such events, the first stage of the war was a sharp jump in the inflationary burden on the price component of food and industrial goods, the exchange rate began to rise, which negatively affected the export and import operations of economic entities and reduced incomes in general. To eliminate the negative consequences, certain legal initiatives have been implemented to support the state's economy during the war in Ukraine. The result of the implementation of legislative initiatives was to lead to: reduction of the tax burden on small and medium-sized businesses, at least for the period of martial law; formation of an appropriate system of protection of the national market from offenses that have intensified in the process of transportation of products across the customs borders of Ukraine, from cases of substandard goods or services represented in customs procedures; suspension of unjustified actions of civil servants who, within their own powers, have an impact on the effectiveness of customs control and are able to reduce the effectiveness of fiscal policy if employees neglect their functional responsibilities. The article draws attention to the main segments of customs reform and substantiates the

feasibility of its adaptation to martial law. The content of legislative initiatives from the standpoint of amending the Tax Code of Ukraine and other legislative acts of Ukraine to improve legislation during martial law, as well as in terms of customs and tax benefits for both exporters and importers. The content of customs procedures regulated by the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "Some issues of customs control and customs clearance of goods, including vehicles, in martial law" is revealed. Legislative requirements for the rules of importation of vehicles into the customs territory of Ukraine under martial law are outlined, attention is paid to the possibility of choosing the method of customs clearance and customs control of these vehicles by business entities and citizens.

Key words: *customs authorities; customs; regional customs; legislative innovations; legal document; customs reform; tax reform; legislative act; customs payment; customs border.*

Надіслано до редколегії 02.05.2022
Рекомендовано до публікації 13.05.2022